

Granskning av god ekonomisk hushållning per 2023-12-31

Region Gävleborg

Revisionsrapport
April 2024

pwc

Projektledare: Karin Magnusson

Projektmedarbetare: Cecilia Axelsson

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att fullmäktige ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Årsredovisning ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning, vilken skall biläggas årsredovisning i samband med fullmäktiges behandling av respektive rapport. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med fullmäktiges beslutade mål för god ekonomisk hushållning?
2. Är resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?
3. Disponeras resultatutjämningsreserv enligt fullmäktiges riktlinjer?
4. Är styrelsens förslag för hantering av ev. negativt balanskravsresultat förenligt med fullmäktiges riktlinjer?

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 6:13, 11:1, 11:6, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8-11:11, 11:12 samt rådet för kommunal redovisnings rekommendation 15 Förvaltningsberättelse.

Avgränsning

Granskningen avser årsredovisning som upprättats per 2023-12-31 och som behandlats av regionstyrelsen 2024-04-10.

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt).

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningschef.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

Iakttagelser

Regionfullmäktige beslutade 2022-12-13 § 325 om budget 2023 och ekonomisk plan 2024-2025. Regionfullmäktige beslutade i budgeten om fem prioriterade målområden för verksamhet och ekonomi. För god ekonomisk hushållning definierar fullmäktige tre finansiella mål. Vi noterar att det inte har definierats några verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål för god ekonomisk hushållning

Årsredovisningen redogör för de finansiella målen utfall (per 2023-12-31). Av redovisningen framgår att soliditeten uppgick till 41,2 procent. Soliditet inklusive ansvarsförbindelse uppgick till 4,2 procent. Resultat i förhållande till verksamhetens nettokostnader var negativt. Hälso- och sjukvårdsnämnden, Hållbarhetsnämnden, Kultur- och kompetensnämnden samt Patientnämnden redovisade underskott medan övriga nämnder redovisade en ekonomi i balans eller överskott. Vi konstaterar däremot att Hållbarhetsnämnden och Kultur- och kompetensnämnden redovisar underskott som understiger den nivå som regionfullmäktige godkänt utifrån prognostiserade underskott i samband delårsbokslutet per augusti 2023. Det innebär att dessa nämnder redovisar ett underskott som är godkänt av fullmäktige.

Med anledning av att årets resultat understeg budgeterat resultat anses inte målen för soliditet samt resultat i förhållande till verksamhetens nettokostnader vara uppfyllda. Målet om att verksamheten ska bedrivas inom budgetramarna är inte uppfyllt. Av redogörelsen framgår därmed att inget av tre finansiella målen för god ekonomisk hushållning uppnås.

Verksamhetsmässiga mål

I årsredovisningen har regionstyrelsen tydliggjort att de fem prioriterade målområden som fullmäktige fastställt i budgeten för 2023 är mål för god ekonomisk hushållning. I avsnittet om god ekonomisk hushållning lämnas en summering av måluppfyllelse för respektive prioriterat målområde definierade som verksamhetens mål. Kopplat till respektive område redovisas de indikatorer som fastställts i budgeten. Redovisning av indikatorer ger en bild av utfallet men även utvecklingen i förhållande till föregående år. Fyra områden bedöms delvis vara uppfyllda och ett område, ansvarsfull ekonomi, bedöms ej vara uppfyllt.

Övrigt

Ingen samlad bedömning lämnas avseende verksamhetsmässiga och ekonomiska mål för god ekonomisk hushållning.

Bedömning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara "inte förenligt" med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2023. Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara "delvis förenligt" med verksamhetens mål som fullmäktige fastställt i budget 2023.

Granskningsresultat: Balanskravet

lakttagelser

I regionens årsredovisning 2023 lämnas information om balanskravet i ett särskilt avsnitt *Balanskravsresultat*. Uppställningen av avstämningen av balanskravsresultatet följer god redovisningssed.

Av redovisningen går att utläsa att regionen inte har några ackumulerade negativa balanskravsresultat vid årets ingång. Regionen redovisar ett resultat efter balanskravsjusteringar för 2023 som uppgår till -680 mnkr.

Vid ingången av 2023 fanns en ackumulerad resultatutjämningsreserv uppgående till 920 mnkr. Enligt upprättad balanskravsutredning täcks delar av det negativa resultatet, 140 mnkr, av resultatutjämningsreserven. Därmed redovisar regionen ett balanskravsresultat för 2023 om -540 mnkr.

Det negativa balanskravsresultatet anges vara ett resultat av överinflation avseende pensionskostnader. Region Gävleborg kommer att hävda synnerliga skäl med hänvisning till stark finansiell ställning att återställa den del av det negativa resultatet som beror på överinflation på pensionskostnader, 540 mnkr, på längre tid än de tre år som kommunallagen anger. Återställande kommer att ske i takt med utbetalning av pensionsåtagandet vilket är cirka 20 år.

Bedömning

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet inte är uppfyllt. Regionen redovisar ett negativt resultat efter balanskravsjusteringar om 680 mnkr. Regionen avser nyttja sin resultatutjämningsreserv om 140 mnkr för att täcka delar av det negativa resultatet efter balanskravsresultatet. För resterande belopp, -540 mnkr, åberopas synnerliga skäl att återställa inom 20 år.

Granskningsresultat: Disponering av resultatutjämningsreserv

Iakttagelser

I budgeten för 2023 finns fastställda riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna omfattar finansiella mål, ekonomisk hållbarhet samt hantering av resultatutjämningsreserven.

Enligt riktlinjerna får användning av resultatutjämningsreserven (RUR) ske för att vid ett visst år bidra till att klara balans i ekonomin. Exempel som anges är vid en konjunkturedgång eller vid andra omständigheter som påverkar de ekonomiska förutsättningarna negativt. Vi noterar att lämnad balanskravsutredning inte lämnar någon redogörelse huruvida användning av RUR har skett i enlighet med fastställda riktlinjer.

Bedömning

Vi bedömer att användning av resultatutjämningsreserven i allt väsentligt har skett i enlighet med riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Granskningsresultat: Synnerliga skäl

lakttagelser

I budgeten för 2023 finns fastställda riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna omfattar finansiella mål, ekonomisk hållbarhet samt hantering av resultatutjämningsreserven. Riktlinjerna reglerar däremot inte närmare hur hantering av negativa balanskravsresultat ska ske och under vilka omständigheter som åberopande av synnerliga skäl får ske. Riktlinjerna redogör inte heller för regionens starka finansiella ställning som en omständighet att åberopa synnerliga skäl.

Vid avstämning med verksamhetsföreträdare framkommer att utredning av regionens finansiella ställning har skett under 2023. Faktorer som ligger till grund för bedömningen har bland annat varit att regionen inte har någon extern skuldsättning men däremot likvida tillgångar i form av kortfristiga placeringar.

Bedömning

Mot bakgrund av att riktlinjerna för god ekonomisk hushållning för Region Gävleborg saknar reglering av synnerliga skäl har det inte varit möjligt för oss att säkerställa följsamhet till riktlinjerna avseende åberopande av synnerliga skäl.

Samlad bedömning

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med fullmäktiges beslutade mål för god ekonomisk hushållning?

- Finansiella mål

Nej, ej uppfyllt

- Verksamhetsmål

Ja, uppfyllt

2. Är resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

- Följsamhet till balanskravet

Nej, ej uppfyllt

3. Disponeras resultatutjämningsreserv enligt fullmäktiges riktlinjer?

Ja, i allt väsentligt uppfyllt

4. Är styrelsens förslag för hantering av negativt balanskravsresultat förenligt med fullmäktiges riktlinjer?

Går ej bedöma

”Vi delar regionstyrelsens bedömning att redovisat resultat ej är förenligt med fullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning men förenligt med fullmäktiges verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning. Vi bedömer att det lagstadgade balanskravet inte är uppfyllt per 2023-12-31. Disponering av resultatutjämningsreserv vid bokslut 2023 har i allt väsentligt skett enligt fullmäktiges riktlinjer inom området. Till följd av att regionens riktlinjer för god ekonomisk hushållning inte närmare preciserar under vilka omständigheter synnerliga skäl kan åberopas, medför att revisionen inte kan bedöma följsamhet till förekommande riktlinjer.”

Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendationer:

- Regionstyrelsen bör revidera riktlinjerna för god ekonomisk hushållning genom att komplettera riktlinjerna med beskrivning villkor för när åberopande av synnerliga skäl får ske
- Regionstyrelsen bör definiera villkor för synnerliga skäl.

2024-04-15

Karin Magnusson

Uppdragsledare